

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Sodalitatis B. Mariae Virginis. siue Exercitium Spirituale Christianae Pietatis

Véron, François

Coloniae Agrippinae, 1505 [i. e. 1605]

Capvt Quartvm. De Pœnitentiæ Sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46577)

CAPVT IIII.
EXERCITIUM
REGVLAE TERTIAE
DE SACRAMENTO
pœnitentiæ.

PARS PRIMA.

Sacramenti huius necessitas.

POENITENTIA est Sacramentum à Christo institutum, in quo, ministerio Sacerdotum, remittuntur peccata actualia, & soluuntur omnia vincula ad culpam pertinentia, quibus hominis conscientia quodammodo fuit ligata: remittitur quoque pœna æterna, & pars pœnæ temporalis, vel etiam tota secundum dispositionem pœnitentis. Vnde colligi potest, quanta sit huius Sacramenti necessitas; quippe quod, vti Concilium Tridentinum decreuit, non minus necessarium est ad salutem eorum, qui post baptismum in peccatum mortalē inciderunt, quàm sit necessarius baptismus ad salutem eorum, qui nondum sunt regenerati. Quocirca etsi pœnitentiæ radices primo adpectu videantur duræ, & amaræ, tamen propter
maxi-

maxima, quæ ex ea homo habet præsidia, fructus eius sunt dulcissimi, & suauissimi. Vt propterea merito debeat omnis Christianus, cui sua salus cordi est, quam primum animaduertit se aliquod peccatum graue, & mortale incurrisse, sine mora accurrere ad hunc diuinæ misericordiæ fontem. Nam cum quatuor mala sint & damna, quæ animæ inferantur à peccato mortali, ijs singulariter occurrit, & medetur sola pœnitentia.

Primum malum est; Quotiescunque homo est in peccato mortali, & denuo idem committit, illud etsi easdem circumstantias habeat, priore tamen efficitur grauius, & consequenter tertium est grauius secundo, & quartum tertio, & sic deinceps. Causa huius rei est, quòd quo Deus plus temporis concedit peccatori ad conuersionem, hoc magis crescit eius ingratiudo, diuino beneficio abutente, & quotidie Deum nouis peccatis offendentis.

Secundum malum est: quod dum homo vnum peccatum commisit, viam parat ad facile committendum alterum: nam vt dicit beatus Gregorius; tanta est peccati grauitas, vt si non corrigatur subito, suo pondere hominem trahat ad committendum

tendum aliud, & hoc ad tertium, & tunc
deinceps.

Tertium est; quòd homo existens in
peccato mortali, iacturam facit omnium
bonorum operum suorum; nihil enim
profunt ad promerendam vitam æternam.
Quare nec eleemosynæ, nec orationes,
nec ieiunia, nec Indulgentiæ, nec martyri-
um ipsum pro Christo susceptum illi pro-
funt, si eum peccatorum suorum non pœ-
nitet; profunt verò tantum ad obrinenda
bona temporalia, & pro dispositione ad
pœnitentiam impetranda.

Quartum malum est, quòd peccatum
magis, magisque paulatim diuinæ miseri-
cordiæ portam occludat; vt tandem vix
spem relinquat veniæ à Deo obtinendæ.
Quodenim refugium superesse potest ho-
mini in peccatis perseveranti, nisi paulu-
lum spei, quòd fortè Deus eius miserebi-
tur? Iam, quò diutius persistit in peccato,
eò magis discedit à misericordia diuina, &
propius accedit ad diuinam iustitiam, pro-
uocando magis magisque Dei iram, vt vin-
dictamumat de peccatis.

Denique sicut videmus in rebus exter-
nis euenire, quo diutius macula aliqua pã-
no inhæret, hoc difficilius postea tollitur:
similiter quo homo rarius peccat & purgat
capillos, hoc magis implicatur, & sor-
dibus

dibus replentur: sic quo anima longius differt se expurgare per confessionem, eò difficilius postea se expurgat, & ob multitudinem peccatorum magis intricat, tantaq; anxietate obruitur, vt ne à docto quidem Confessario extricari possit. Ac, quod amplius est, gignit ac nutrit in se vermem Conscientiæ, quem etsi in hac vita non sentit, tamen in hora mortis crudeliter mordentem sentiet, & multò amplius in futuro seculo; vbi vermis iste nunquam moritur, nec ignis, qui eum combusturus est, exstinguitur.

PARS SECVNDA.

Quæ partes Pœnitentiæ?

Nihil videtur explicandum hîc de partibus Pœnitentiæ, quæ tres sunt, Contritio, Confessio, & Satisfactio, planè necessariae ad perfectionem huius Sacramenti tam necessarij ad salutem. Passim enim extant & teruntur vtiliter Christianorum manibus libri, qui de his copiosè tractent. Hoc tantùm in præsentia; quòd ad veram contritionem pertineat, vt peccator doleat, & detestetur peccatum commissum, quatenus est offensâ Dei super omnia amati, coniungatq; cum hoc dolore, & detestatione firmum propositum mutan-

*In quo fit
vera Con-
tritio.*

di vitam, & in futurum nunquam peccandi. Sicut enim Deus, qui est summum bonum, debet amari super omnia; sic peccatum, in quo Deum offendimus, quia est summum malum, debet odio haberi super omnia.

Ad Confessionem verò, vt sit valida, *que bonæ confessionis conditiones* pertinet primò, vt sit integra; hoc est vt omnia mortalia secundum speciem, & numerum Sacerdoti manifestentur: secundò, vt fidelis, id est, vera & sincera: tertio vt diligens, hoc est, vt eam præcedat accurata conscientie discussio: quartò, vt obediens; vt scilicet pœnitens habeat propositum faciendi quicquid ei Confessarius iniunxerit.

Ad Satisfactionem denique spectat; *quid ad satisfactionem pertineat.* vt Deo pro peccatis admissis homo satisfaciat; quod nisi fecerit integrè in hoc mundo, necessariò illi faciendum erit in Purgatorio, cuius pœnæ, sui magnitudine, (teste beato Augustino) excedunt omnia tormēta, quæ sancti martyres passi sunt in hac vita. Omnes autem satisfactiones reducuntur ad tria genera: Ad ieiunium, aliasque asperitates corporis, ad eleemosynam, & Orationem. Atque hæc generatim, & breuiter.

PARS TERTIA.

Quatuor quæ abducere solent peccatorem à Confessionis Sacramento, & contra ea remedia.

1. **P**udor & verecundia admissorum peccatorum. Huic contra opponere oportet Dei scientiam, ea omnia cognoscantis (Confessarius enim illius locum tenet) & futuram in die iudicij eorum omnium, nisi per Confessionem deleantur, notitiam & confusionem.
2. Timor & horror pœnitentiæ: contra quem ob oculos constituere oportet Christi, martyrumque cruciatus, & gehennæ tormenta & supplicia.
3. Metus incurrendæ alicuius infamiæ eorum Confessione, & temporalis damni, si quid restituendum iubeatur. Contra huc obijcere oportet æternam ignominiam, & bonorum æternorum exitium, ruinamque certissimam.
4. Diffidentia, & desperatio alicuius peccati vitandi, & contrariæ virtutis adipiscendæ, vt castitatis, &c. Contra hanc diffidentiam, timoremque nocturnum opponenda est deliberatio alacris non amplius peccandi; gratia, quæ ad id præstandum in Sacramento confertur; subsidia, orationesque

Con-

Confessarij, Angeli custodis, Patroniq; sui
tutela & præsidium.

PARS QUARTA.

*Certi casus, quibus Confessio fit in-
ualida, ac nulla, ideóque
iteranda.*

1. **Q**uando siue verecundia, siue malitia
omittitur mortale aliquod peccatū.
2. Quando inter confitendum mē-
daciū dicitur in materia peccati mor-
talis, & quando constat, & scitur esse mor-
tale.
3. Quando obliuioni traditur peccatum
mortale; quod defuerit diligentia necessa-
ria ad sui præparationem.
4. Quando deest propositum & voluntas
relinquendi peccati mortalis, vel occasio-
nis certæ, aut valdè probabilis illius incur-
rendi.
5. Quando quis vinculo Excommunica-
tionis hæret implicitus, neque ante eius
procuratur absolutio.
6. Quando pœnitens momenti alicuius
res habens deligit sibi Confessarium igno-
rantem, ac malè peritum, versatumque in
casibus conscientie.

 PARS QUINTA.

*Observationes, & documenta ad bene,
utiliterq; instituendam Con-
fessionem.*

1. **A**NTE Confessionem, necessarium tempus deligendum est, ad sua peccata animo repetenda; præsertim si pridem Confessionis Sacramentum non obierit pœnitens: eam propterea suscipiat in hac re curam quam suscipere solent homines in negotio aliquo magni admodum ponderis. Si quod enim mortale peccatum per incuriam ac negligentiam omittitur, confessio nulla est; quod pauci tamen sciunt vel considerant.
2. Mortalium peccatorum sigillatim exprimendus est numerus, alioqui confessio non esset integra; & eo quidem quo licet modo; ut si dicatur quantum temporis in frequentatione eiusdem peccati decursum sit; quoties per diem, vel hebdomadam, vel mensem solitus fuerit peccatum illud repetere; vel saltem, si pœnitenti stata fuerit consuetudo in id toties decidendi, quoties sese offerret occasio.
3. Explicandæ sunt peccatorum circumstantiæ; ut si furatus sit alio aliquo malo fine, ut puta occidendi, inebriandi, fornicandi, &c.

di, &c. Si concupiuit mulieres coniugatas, viduas, virgines, &c. Si peccauerit in templo, sacrove loco. Si mala aliqua voluntate alium induxerit ad peccandum. Si sollicitauit coniugem suam ad peccatum. Si offenderit Deum in præsentia alterius, & cum scandalo; vt si prohibito die carnes comederit, cum vir sit auctoritatis alicuius, vel id genus alia admiserit. Si votū fecerit non iurandi, fornicandi, &c.

4. Explicato numero, & circumstantijs peccatorum, sufficit deinceps confiteri peccati speciem, citra historię enarrationem; vt si furatus sit, iurauerit, &c. dicere sufficit, centies furatus sum, iuravi, occidere volui, &c. Quocirca necesse non est particulatim narrare peccati modos, cum sit satis dicere: Adulterium perpetravi toties; toties furatus sum rem notabilem. Tactus impudicos toties admisi cum eo personarum genere, non referendo qua id ratione, modo fecerit. Si verba lasciuia pro ulerit, ea speciatim non referat, sed dicat, verbis usus sum turpibus hoc fine, hac intentione. Si de Cogitationibus sermo est, dicendum; Consensum præbui turpi & venereæ cogitationi toties, exprimendo tamen cogitationis speciem.

5. Sciendum est cogitationes in materia peccati mortalis esse mortales, si ijs homo

consentiat, aut ijs sese vult oblectare, etiam si eas externo opere nolit explere. In quod solent vitiosi homines facillè labi, & quicumque creaturam aliquam inordinatè amant.

6. Pœnitens caueat peccata sua excusare, aut ea supra veritatem augere; neq; id pro certo confirmet, de quo ambigit; neq; certum tanquam dubium referat.

7. Caueat etiam ne quem in Confessione dedecore vel infamia afficiat; quapropter nunquam nomināda est in Confessione persona, cum qua peccauit.

8. Curet sedulò fidelem & bonum animæ suæ medicum providere; & quod faceret ad succurrendum malè affecto corpori, hoc ipsum, imò amplius, animæ causa, cuius salus longè potior salute corporis, faciat. Confessarium enim ignorātem quærere, est quodammodò certum sibi ducem ad infernum quærere. Quam in sententiā doctor celebris Petrus Damianus: Cum, inquit, ad pœnitentiam recipere te vis, delige tibi confessorem bonum, qui tibi refugium sit in tuis tentationibus, Deum in eo tibi proponendo. Eum ubi delegeris, alterum non accedes sine eius licentia. Et Origenes quodam loco: Considera attentè cui debeas peccata tua confiteri: prospice animę tuę de bono medico, qui norit infirma

SODALITATIS. 115

ri-cum infirmo, flere cum flente, compati
patienti; & si medicus est expertus & mise-
ricors, eius consilia exequere, & quas tibi
proposuerit potiones & pharmaca, excipe,
quantumuis amara videantur.

PARS SEXTA.

*Examen in Præcepta Decalogi, in quibus
comprehensa sunt omnes alia mate-
ria, in quibus peccari potest morta-
liter.*

**Circa I. Præceptum, quod est,
Colere Deum super omnia.**

Circa Fidem.

AN crediderit omnia, quæ sancta Ro-
mana Ecclesia credit, vel certè habue-
rit opinionem in aliqua re fidei Ro-
manæ contrariam?

An verbis, vel signis externis infideli-
tatem aliquam vel hæresim prodiderit, vel
probauerit?

An fuerit nimium curiosus in inuesti-
gandis rebus Fidei, & an de aliquo Fidei ar-
ticulo dubirauerit?

An apud se habuerit, vel legerit libros
hæreticorum, aliosve libros ab Ecclesia
prohibitos?

An sciuerit orationes, aliaque necessaria, quæ quisque Christianus scire tenetur; vt sunt mandata Dei, Dominica oratio, Credo, & mysteria principalia fidei?

An vsus sit aliquo genere superstitionum, incantationum, & diuinationum per se, vel alios?

An schedulas supersticiosas apud se habuerit ad sanitatem, aliamve rem obtinendam, & an alios induxerit ad earum vsum?

An fidem habuerit somnijs vel augurijs; accipiendo illa pro regula actionum suarum?

Circa Spem.

An nimium præsumendo de diuinâ misericordia commiserit aliquod peccatum, vel in malo perseuerauerit, differendo emendationem?

An in rebus aduersis fiduciam potius in creaturis, & in auxilio huius mundi, quàm in Deo collocarit?

An diffidendo misericordiæ diuinæ desperauerit de emendatione vitæ, vel remissione peccatorum obtinenda?

Circa caritatem.

An murmurauerit contra Deum, conquerendo, quasi non esset iustus, vel repreh-

hen-

hendendo eius prouidentiam?

An per timorem, aliumve respectum humanum cogitauerit offendere Deū, aut non facere quod pro suo officio, & Dei seruitio facere tenebatur?

An auersionem cum quodam horrore à Deo habuerit, & rebus diuinis ad salutem suam pertinentibus?

An maledixerit, vel blasphemauerit Deum, aut sanctos, aliasq; creaturas?

An exposuerit se periculo peccandi mortaliter, vel an complacuerit sibi in peccato olim commisso?

An persecutus sit, & calumniatus hominibus pijs, detrahendo bonis eorum operibus, & impediendo, ne illa facerent, & sigillatim an impediuerit aliquem, ne ingrederetur religionem?

Circa 2. Præceptum.

Non assumes nomen Dei tui in vanum.

AN iurauerit falsam, sciens esse, vel certè dubitans esse mendacium, siue ioco factum sit, siue de re leui?

An iurauerit promittendo rem licitam, quam postea non obseruauerit, aut intentionem habuerit non seruandi cum iuraret?

F 5

An

An causam dederit alicui, vt falsum iuraret, vel non obseruaret iuramentum licitum?

An iurârit adiuncta maledictione; verbi gratia; auferat me diabolus, tale malum mihi eueniat, si non fecero, &c.

An iurauerit se malum aliquod, vel peccatum commissurum, aut nihil boni facturum?

An iurauerit minando alicui, sine intentione exequendi iuramentum?

An in iudicio iurauerit falsum, vel iuridicè interrogatus non responderit conformiter intentioni iudicis, vel consilium dederit alijs id faciendi? Quo casu non solum peccat mortaliter, verum etiam obligatur ad restitutionem, si inde secutum est aliquod damnum proximi.

An habuerit consuetudinem sæpè iurandi, non curando, aut nō considerando, num verè vel falsò iuraret?

An fecerit votum faciendi aliquod bonum, & non curârit exequi, vel executionem distulerit in longum tempus?

An vouerit aliquid cum intentione non adimplendi votum?

An vouerit se nihil boni acturum, aut aliquid mali acturum, aut bonum quidem acturum, sed propter malum finem?

Circa 3. Præceptum.

Memento vt diem Sabbati sanctifices.

AN dies festos violauerit, faciendo vel mandando alijs opera prohibita ab Ecclesia, vel consentiendo illis qui faciunt?

An neglexerit audire Missam integrā diebus festis, quæ sunt in præcepto, sine causa legitima, vel causam alijs dederit eā negligendi?

An per notabile temporis spatium in Missa fuerit voluntariè distractus, loquendo, ridendo, vel occupando se in rebus inanibus?

An curarit subditos suæ curæ subiectos diebus festis interesse sacrificio Missæ?

An confessus sit minimum semel in anno, aut non curarit, vt idem facerent omnes suæ curæ subiecti?

An confessus sit sine antegresso examine conscientia, vel sine proposito deserendi aliquod peccatum, vel expudore humano, aliave de causa reticuerit aliquod peccatum?

An quouis anno, tempore Paschæ communicarit, eaque dispositione, qua oportet?

F. 6

An

An cum conscientia certa vel dubia peccati mortalis receperit, vel administrarit aliquod Sacramentum Ecclesiæ?

An ieiunarit per Quadragesimam, Vigilias & Quatuor tempora, cum sit obligatus; & an ijs diebus vsus sit cibis prohibitis: aut alijs dederit causam idem faciendi?

An propter gulam non curarit transgredi aliquod præceptum, & an intemperantiùs comederit, vel biberit cum notabili damno sanitatis, & an spontè se inebriauerit?

An violauerit Ecclesiam aliquo peccato carnis, vel effusione sanguinis?

An incurrerit aliquam excommunicationem, vel excommunicatus, particeps fuerit alicuius Sacramenti, aut interfuerit officio diuino, aut versatus sit cum excommunicatis?

An contumelia aliqua, vel irreuerentia affecerit imagines, reliquias Sanctorù, aliasve res sacras?

An obligatus ad recitandum breuiariù, omiserit recitare siue totum, siue partem, & an recitando illud, fuerit voluntariè distractus?

An ex pigritia, vel tædio rerum spiritualium, bonum aliquod opus, quod facere tenebatur, omiserit?

Circa

Circa quartum præceptum.

Honor a patrem & matrem.

AN paruo honore affecerit patrem & matrem, contemnendo illos, vel offendendo factis vel verbis contumeliosis?

An maledixerit patri vel matri, vel in eorum absentia eos execratus sit, & dedecore affecerit?

An obediuerit parentibus vel superioribus in rebus iustis, vel in rebus, quæ cedere poterāt in damnum notabile vel domus, vel animæ propriæ?

An parentibus in necessitate existentibus, cum posset, subuenerit?

An deliberatè optauerit eorum mortem ad obtinendam hæreditatem?

An executus sit testamenta, & vltimas voluntates defunctorum?

An ex nimio parentum amore paruipenderit offendere Deum?

An non obseruauerit leges iustas, & statuta superiorum?

An detraxerit, vel malum aliquod dixerit de superioribus Ecclesiasticis vel secularibus, aut etiam de religiosis, sacerdotibus, Magistris, Doctoribus?

An non subuenerit, cum posset, pauperibus, maximè in extrema vel graui necessitate, & an durus nimis fuerit, & crudelis

delis erga eos, tractando eos asperè vel verbis vel factis?

An parentes maledixerint suis filiis?

An educauerint eos, sicut debent, instituendo eos in orādo & doctrina Christiana, reprehendendo quoq; illos & castigando, maximè in materia peccati, occupādo etiam illos honesto exercitio, ne sint otiosi, & vias ingrediantur malas.

Quod dicitur de filiis, intelligitur quoq; de seruis, & aliis domesticis, quorū curā habere tenentur: vt nēpè, discāt necessaria, & obseruent mandata Dei, atq; Ecclesiæ.

Circa quintum præceptum.

Non occides.

AN aliquem habuerit odio, cum desiderio vindicandi se, & quanto tempore in eo perseuerauerit?

An optauerit alicui mortem, vel aliud malum graue, & damnum corporis, fame, honoris, bonorum tam temporalium quam spiritualium?

An irā cōmotus fuerit in aliquē, cum intentione nocendi illi, vel vindictā sumēdi.

An cōtendendo cū alijs verberauerit aliquē vel vulnerauerit, vel occiderit aut cōmiserit aliis, vt facerent, vel, quod suo noīe ab aliis, erat factū, approbauerit, vel ad id dederit auxilium, consilium, aut fauorem?

An

An noluerit veniã petere, vel pacem in-
ire cum iis quos offendit, vel pro iniuria
illata non sufficienter satisfecerit.

An noluerit condonare iniuriam ab a-
lijs illatam?

An ex odio omiserit alloqui, vel saluta-
re aliquem; vel sine odio quidem, sed cum
proximi scandalo?

An in rebus aduersis, & infortuniis op-
tauerit mortẽ, aut ex furore & ira seipsum
verberauerit, vel maledixerit, vel diabolo
tradiderit?

An maledixerit alijs, tam viuis quã
defunctis, & qua intentione.

An seminauerit Zizania, excitando dif-
cordias, & inimicitias inter alios, & quod
malum inde secutum sit.

An ex odio, vel inuidia, immoderata
tristitia affectus fuerit de prosperitate alio-
rum, tam temporali quã spiritali, & an
gaufus fuerit de aliquo malo, vel damno
notabili aliorum?

An ex ira, offenderit alios verbis iniu-
riosis & contumeliosis?

An alijs sit adulatus, laudando eos in re,
quæ erat peccatum?

An malo suo exemplo vel consilio, vel
laudando mala, vel detestando bona, cau-
sam dederit, vt aliquis bonum opus, quod
faciebat, omittet, vel incitauerit ad com-
mittend.

mittend.

mittendū aliquod peccatū, aut ad perseuerādum in illo, retrahendo eū à pœnitētia?

An correxerit eos, qui in sua præsentia peccârunt, aut Deum blasphemârunt.

An omiserit admonere aliquem de peccato probabiliter sciens, sua admonitione emendandum.

An hospitio exceperit extorres, & homicidas; vel consilio, fauore, aliisve modis illis subuenerit?

An mali aliquid dixerit de proximo, patefaciendo aliquem occultum eius defectum, cum infamia vel damno illius?

An verberauerit iniuriosè personam Ecclesiasticam, vel religiosam, vt sit excommunicatus?

Circa sextum & nonum præceptum.

*Non fornicaberis, & non concupisces
uxorem proximi tui.*

AN habuerit cogitationes inhonestas & immundas, in iisq; hæserit, & voluntariè fuerit oblectatus?

An animo deliberato desiderauerit peccare cum aliqua, vel aliquo: quod peccatū eiusdem speciei est, cuius est opus ipsum.

An animo libidinoso aspexerit fœminas, vel adolescentes?

An

An vsus sit verbis lasciuus, & inhonestis cum intentione peccandi, vel prouocandi alios ad peccatū, & an libenter & cū voluptate audierit huiusmodi colloquia.

An actu peccauerit cum foemina, idque cum virgine, vel coniugata: an cum consanguineis vel affinibus.

An commiserit peccatum contra naturam cum aliqua persona.

An peccauerit cum personis Deo consecratis, vel per ordinem vel per votū, aut an qui peccat habuerit ordines sacros, vel votum castitatis?

An inhonestè attigerit bestias, vel aliud peccatum cum iis commiserit.

An in seipsum peccauerit peccato molitiei, & num eo tempore cogitarit de aliqua persona cū intentione peccādi cū illa, nam tali casu sunt duo peccata mortalia.

An impudicè attigerit foeminas vel adolefcētes, aut permiserit se tangi ab aliis. Et de amplexibus, osculis impudicis.

An animo peccandi miserit nuncia, literas vel munera, aut mediator fuerit in inducendis aliis ad peccanduū, vel de malis consiliis, auxiliis.

An adierit, vel transferit locum aliquem cum mala intentione aspiciendi foeminas, & se oblectandi, & de periculis peccandi, quibus se exposuit, & de occasionibus

bus

bus peccandi, quas non euitauit.

An pollutus fuerit in somno, vel uigilia, an causam aliquam pollutioni dederit, vel postea in ea uoluntariam senserit delectationem.

An amore carnali affectus fuerit ad aliquam personam: sequendo eam animo peccandi, & quanto tempore in eo perseuerauerit, & num propter ipsum persona illa notata fuerit de aliqua infamia, deque uariis actibus, & peccatis, que accidunt iis, qui tali modo se amant.

Qui sunt coniugati se examinabunt in particulari, an mente, cogitando de aliis mulieribus, vel intentione, non habendo pro fine prolem, sed delectationem carnalem, uel etiam actibus, aliisque modis extraordinariis aliquod peccatum commiserint contra usum, & finem matrimonij.

An legerit libros uel historias impudicas & inhonestas, cum uoluptate carnali, uel cum periculo habendi illam?

Circa septimum & decimum
præceptum.

*Non furtum facies. Non concupisces
rem proximi tui.*

AN rem alienam sustulerit per fraudem, uel rapinam, explicando quantitatem

titatem furti, & in specie, an sustulerit rem
sacram, vel de loco sacro?

An rem alienam retineat, sine volūate
Domini, & nō restituat statim cūm possit.

An, cūm non sit soluendo suis credito-
ribus, hi inde damnum aliquod passi sint?

An inuenta re aliqua, eā abstulerit ani-
mo retinēdi pro se? Idē censendū est de reb^o
quæ ad manus eius venerunt, si eas nō re-
stituat suis dominis, sciendo esse alienas.

An emendo, vel vendendo fraudem fe-
cerit, aut in mercatura, aut in pretio, aut in
pondere & mensura?

An emerit ab iis, qui potestātē venden-
di non habent, vt à seruis & filiis familiās.

An emerit res, quas sciebat vel dubita-
bat esse furto sublatas, & sciēdo, aliquid de
huiusmodi rebus consumpserit?

An habuerit volūtatē determinatā
accipiendi, si posset, vel retinendi rem alie-
nam, vel etiam, an habuerit animum deli-
beratum acquirendi, & congerēdi opes, vt
dicitur, per fas & nefas.

An commiserit aliquam vsuram, vel fe-
cerit aliquem contractum vsurarium, vel
societatem iniustam in mercatura.

An accepta solutione vel salario ad ge-
rendum officium, vel opus peragendum,
non benè & fideliter illud gesserit?

An ministros suos vel operarios frau-
dauerit

dauerit mercede sua, aut cum damno ipsorum distulerit solutionem?

An litem mouerit contra iniustitiam, vel in lite iusta vsus sit fraude aliqua, & deceptione ad vincendum?

An ludis vetitis vsus sit, an per fraudem in ludo aliquid lucratus sit; vel luserit cum iis, qui non possunt res suas alienare, vt cum filiis familiâs, &c.

An defraudauerit gabellas iustas?

An simoniam aliquam commiserit quocunque modo?

An Ecclesiam priuauerit decimis, & aliis, quæ ei debebat.

An per media illicita, vel malas informationes obtinuerit rem aliquâ, quæ nullo iure ei obueniebat, vel an alios impediuerit iniuste, quominus bonum aliquod lucrum consequerentur?

An auxilium vel consilium dederit, vel alio quocunque modo participauerit cum rap'oribus rei alienæ, vel cum posset & deberet, non manifestauit, nec impediuit latrocinium?

Circa octauum præceptum.

Non loqueris falsum testimonium.

AN falsum testimonium dederit in iudicio vel extra, vel alios ad illud induxerit?

An

An mentius sit cum præiudicio, & damno notabili proximi?

An famæ alicuius detraxerit, vel falsò imponendo aliquod crimen, vel nimium aliorum vitia exaggerando?

An in re graui murmurauerit de vita aliorum, maximè hominum honoratorum, vt sunt Prælati, religiosi, & honestæ foeminae?

An aures facilè præbuerit detrahentibus, & murmurantibus de proximo?

An manifestarit alicui peccatum aliorum occultum & graue, vnde secuta est infamia?

An secretum sibi commissum reuelauerit, vel an reuelauerit, quod in secreto vidit vel audiuit?

An aliorum litteras aperuerit malo fine?

An temerarium aliquod iudicium habuerit de factis vel dictis proximi, interpretando in deteriorem partem, quod poterat accipi in bonam, & condemnando eum in corde suo de peccato mortali?

An animo obligandi se, aliquid alteri promiserit, & postea sine causa legitima promissione non seruauerit, quod est peccatum mortale, quando res quæ promittitur, est alicuius momenti, aut propter defectum promissionis, consequitur aliquod damnum proximi?

De

De peccato Superbia.

An iudicauerit se bona quæ habet, corporis, animi, & fortunæ, non habere à Deo, sed à se, & sua industria; aut si quidem iudicat se habere à Deo, sed tamen præsumit se proprijs meritis, sine diuina gratia accepisse, non dando per omnia gloriã Deo?

An vanè existimauerit se habere virtutem, quam non habet, vel se esse qui nõ est, vel plus esse quàm est, contemnendo alios tanquàm sibi inferiores?

An gloriatus sit in re aliqua, quæ sit peccatum mortale, vel quòd se vindicauerit, vel aliud peccatum patrãrit?

An, vt magnifieret, iactauerit se de aliquo bono, vel de aliquo malo à se perpetrato, idque (siue verũ sit siue falsum) cum iniuria Dei vel proximi?

An fuerit ambitiosus, inordinatè desiderando honores, & dignitates, & idcirco quædam fecerit quæ non debebat.

An, ne parui fieret ab alijs, fecerit aliquid quod non debebat, cum scãdalo proximi, aut omiserit facere quod debebat, vt, corrigere vel reprehendere alios, conuersari cum bonis, confiteri, aliaque opera Christiana exercere?

An pertinaciter veritatem impugna-
uerit,

uerit, vel ne se humiliaret, vel videretur victus, manserit obstinatus in defendendis contra conscientiam erroribus manifestis?

An per arrogantiam alios contempserit, faciendo aliquid in eorum dedecus & contemptum.

An ex fastu & superbia nimios sumptus fecerit in vestiendis famulis, & in aliis vanitatibus suo statui non conuenientibus?

De alijs peccatis mortalibus nihil hinc dicitur, eo quod satis de ijs dictum est in decalogo.

PRAETER hæc omnia, qui habent aliquod officium, gradum, vel exercitium particulare, se examinabunt de defectibus & peccatis, quæ tali statui vel exercitio singulatim possunt contingere, secundum obligationem, quam quisque in iis habet.

Modi quibus homo participat de peccatis alienis, his versibus continentur.

Consulo, precipio, consentio, prouoco, laudo,

Non

*Non retego culpam, non punio, non reprehendo,
Participo, protego que; meum in caput ista redun-
dant.*

Hoc est, An malum dederit consilium,
vel auctor fuerit alteri, vt malum commit-
teret?

An præceperit, vel coegerit aliquem
committere aliquod peccatum?

An consenserit peccatis aliorum, ca-
que uapprobarit?

An prouocauerit alios ad peccandum?

An adulando iis qui male agunt, vel
laudando ipsa opera mala, autor fuerit aliis
peccandi?

An, cum posset & deberet, non mani-
festarit aliorum peccata iis, quorum offi-
cium erat ea corrigere?

An puniendo, vel remouendo occa-
sionem, vt debebat, non impediuerit ali-
quod peccatum?

An omiserit reprehendere, vel ad-
monere peccantes, cum deberet & posset
facere?

An fuerit socius, vel quocunque mo-
do particeps peccati aliorum?

An hospitio receperit, vel defenderit
homines male agentes.

PARS SEPTIMA.

*Utilitates Confessionis generalis, & quæ
ad eam benè instituendam adiu-
menta.*

EXpedit vehemèter, vnica semel Con-
fessione, omnia totius vitæ crimina
coram sacerdote exponere. Utilitates ca-
pit homo ex hac re varias: Primùm, si
quid alias (quod in prima ætate plerumq;
accidit) vel ignorantia, vel negligentia,
Confessioni defuit, id hac ratione supple-
bitur. Deinde renouatur, & augetur dolor,
cùm omnia simul peccata cernuntur, quo
dolore coniuncto cum Christi meritis, pœ-
na temporaria, quæ culpis etiam per Con-
fessionem expiatis, reliqua erat, aut om-
ninò tollitur, aut multis paribus minui-
tur. Accedit quod hac ratione excitetur
ab integro in nobis amor Dei; cùm sub v-
no aspectu tantam videmus peccatorum
vim, quibus diuina bonitas, cùm grauif-
simè læsa esset, tamen tanti temporis pa-
tientia malitiam nostram perulit. Deni-
que sic decreto factò de vitæ commuta-
tione, iniriū capitur recens, tantò me-
lius in posterū collocandi temporis, quan-
tò peius superiori ætate nos collocasse in-
telligimus.

1. *Utilitas,
Suppletio
ceterarum
Confessio-
num.*

2. *Doloris
renouatio,
ac pœnarū
imminutio.*

3. *Amoris
Dei augmē-
tum.*

4. *Vitæ re-
nouatio.*

G Adiu-

1. *Iuuat a-
gere cū suo
Cōfessario.*

1. Adiumenta autem ad Generalem Confessionem cum fructu, consolatione, & facilitate instituendam sunt; vt in primis cum tuo Confessario de ea conferas, ac iudiciū, & mentem inquiras; qui, te benè cognito, facillè iudicare & suggerere poterit, num è salute tua sit, eam vt instituas. Ali-

2. *Se diū
antè com-
parare.*

quibus enim generalis confessio permit- tenda non est, sed prohibenda. 2. ad eam confessionem compares te oportet vna ad minimū, alterave hebdomada; vt quotidie nimirum, aliquid temporis vel matutini, vel vespertini huic peccatorum omnium discussioni tribuas; breui aliqua oratione, aut meditatione excitans te ad contritionem, & dolorem peccatorum tuo-

3. *Memoria
locorum,
Societatiū,
officiorum,
&c.*

rum. 3. vt facillè memoriā repetere possis anteaetæ vitæ errata, debes expendere domos singulas, in quibus vel in pueritia, vel in adolescentia, vel ætate maiore habitasti; socios, quibuscum agere vel domi, vel foris solitus fuisti; quæ loca subinde cum illis adieris, quæ feceris, dixeris, &c. Item quæ studia tractaueris, quæ negotia obieris, quibus occupationibus deditus fueris, &c.

4. *Peccato-
rum anno-
tatio.*

Operæpretium est in schedam referas, ea quæ expensa, & obseruata fuerint (ne excidant memoria) & pridie quàm instituenda generalis Confessio, non sine dolo-

doloris sensu semel atque iterum legas; ut ea coram Sacerdote citra chartam (si possis) explices. Poteris enim sic maiori deuotione, contritioneque illa confiteri. *s. bonorum operum frequentatio.* Non abs re fuerit, si toto eodem tempore, quo te ad eam confessionem cōparas, operibus aliquibus caritatis, misericordie in pauperes, poenitentiae & animaduersionis in te ipsum, solito diligētius, feruētiusque diuinā implores misericordiā, quo te libentiū, & promptiū in suam gratiam recipiat, ac maioribus donis & charismatis donet.

Institutā autem generali confessione, *Quid faciendum post Confessionē generalem.* danda erit tibi in primis opera, ut iam initium des consuetudini nunquam deinceps intermittendae, quotidie, minimum semel, in tuam descendendi conscientiam, vesperi praesertim, curesque ne semel exclusis peccatis reditus pateat. Praeterea ijs adiumentis vteris, & remedijs ad vitae emendationem, quae sequenti parte adferentur.

Est autem nonnullis pia admodum, *Pia & vtilissima consuetudo est semel quotantum ut inspiciant, quos illo anno in virtutibus progressus fecerint; quo certè facta non obscure declarant, quantae ipsi curae sit propriae animae salus, ac perfectio. Sicut statuere.*

enim bonus paterfamiliās quotannis semel rationes omnes datorum, atque accipiorum colligit, ut statum norit rerum suarum; ita Christianus, qui ad negotiandum virtutes est constitutus, præclare agit, si quolibet anno videat, quantā ad virtutes accessionem fecerit, quæ vitia deposuerit, quas imperfectiones reliquerit; & quantum fieri potest, hunc annum cum præcedenti conferens, si aliquid spiritualis lucri obseruat, Deo gratias referat; si verò detrimentum negligentia sua sit passus, ex animo doleat, stimulosque sibi ad fortius currendum addat.

PARS OCTAVA.

Adiumenta sex emendationis vitæ suæ.

1. *Fuga occasionum.*

AD remedia emendationis vitæ suæ, adiumentaque executionis boni illius propositi, prodest in primis, fugere occasiones, quæ ad tale peccatum solent inducere; ut ludos, malas societates, familiaritatem personarum suspectarum, aspectum oculorum, & id genus alia.

2. *Prætentationis præpulsio.*

2. Iuuat plurimum in principio diligenter resistere tentationibus, excutiendo a te scintillam prauæ cogitationis, antequam

quàm intret & accendat cor. Quod fieri potest, si subito recurras ad orationem, vel nomines sanctum nomē I E S U, vel signes te signo S. Crucis, vel subito ante oculos obicias imaginem Crucifixi Christi, pro peccatis tuis vulnerati, & sanguine manantis, vel è vestigio implores opem B. Virginis.

Terriò iuvat frequens auditio verbi *3. Verbi Dei*
Dei, & piorum librorum lectio. *auditio & lectio.*

Quartò prodest, si quando homo sen- *4. Dura*
ferit rebellionem carnis, asperè, & durè tra- *corporis sui*
ctare corpus, tum dormiendo, edendo, bi- *tractatio.*
bendo, videndo, tum etiam in aliis rebus,
quæ illi afferre possent voluptatem.

Quintò, Fuga otij necessaria est, quod o- *5. Fuga otij*
rigo & fomes est vitiorum omnium.

Sextò, Efficacissimum est remedium *6. Vfus Sa-*
frequens vsus Sacramentorum, Confes- *cramento-*
sionis & Pœnitentiæ. *rum.*

PARS NONA.

Frequentis Confessionis utilitates eximia.

Quanta Sacramenti huius frequentatio comoda animis adferat, quisq; in seipso plus experiri potest, quàm sermo possit explicare. Aliquot tamen utilitates recensimus.

- 1 Utilitas.** 1. Qui sæpè cōfiteatur, magis securus est, propter recētem memoriā, se integram & legitimam facturum Confessionem.
- Qui sæpè confiteatur magis securus est.** 2. Magis redditur cautus in cuitandis peccatis, & facilius resurgit; si verò aliquando labitur, fortiùs pugnat, & tentationi resistit.
- 2 Magis cautus.** 3. Qui sæpè confiteatur, magna luce illustratur, non modò ad cognoscenda peccata, sed radices etiam ipsorum, quæ sunt malæ inclinationes, & affectiones.
- 3 Illustratur.** 4. Maiorē vi sacramenti cōsequitur gratiam, & quo plus crescit in gratia, eò magis se disponit ad accipiendā maiorem gratiā in confessionibus sequentibus.
- 4 Gratiā maiorem consequitur.** 5. Non solum assequitur remissionē peccatorum, sed etiam magna ex parte, impetrat relaxationem pœnarum ipsis debitaram, tum propter pœnam doloris, & pudoris, qui est in sui accusatione, tum propter ipsius Sacramenti gratiam.
- 5 Pœnarum relaxationē ex parte impetrat.** 6. Frequentatio huius Sacramenti magnum lumen, & adiumentum adfert iis, qui deliberāt de eligendo vitæ statu, in quo facilius seruari possint.
- 6 Adiuuatur in deligendo vitæ statu.** 7. Qui sæpè cōfiteatur, nec sæpè, nec grauius solet tentari à dæmone. Frequenti enim sui apertione potestas, & virtus proditoris diaboli concidit.
- 7 Minus sæpè, grauiusque tentatur.** 8. Cùm hora mortis incerta sit, & frequen-

quentes, ac subiti illius casus, qui sæpè con- *ad mortem*
fitetur, semper quasi ad eam paratus est. *fit.*

9. Frequentatio Confessionis generat *9 Gaudium*
magnam securitatem conscientiae, ma- *affluit.*
gnam suæ salutis certitudinem, ac propte-
reà gaudium in animo magnum, & quie-
tem, consolationemque in morte admira-
bilem.

PARS DECIMA.

Quid faciendum sit Sodalibus, ijsq[ue]
omnibus qui sæpè solent confiteri.

IN quatuor rebus diligentiam adhibere *Prima cu-*
debent qui sæpius cōfitentur. Nam pri- *ra consistit*
mum in examine conscientiae seduli esse *in examine*
debent. Et quidē excutiāt oportet oportet, *conscientiæ*
quid circa cogitationes, deinde quid circa
verba, tertio quid circa opera, erga Deum,
seipsum, proximū admiserint. Examen au-
tem istud tempus aliquod requirit, secun-
dum quod plures, paucioresve dies à pro-
xima Confessione intercesserunt.

Secunda cura posita esse debet in do- *Secūda cu-*
lore peccatorum ante Confessionem ex- *ra in dolore*
citando, qui dolor nunquàm omittendus *excitando*
est, etiam si venialia duntaxat peccata
occurrant. Confusionem itaque capies
ex te ipso, considerans, quàm parum te

emendes, & profici s, & quàm semper iisdem defectibus deprehendaris obnoxius. Deinde oculos mentis attolles ad Christum, considerans quod cum sit ipsa sanctitas & puritas, magnoperè illi omnia peccata displiceant. Ingratitudinem incubabis tuam, qui tantæ sanctitati tam parùm respondeas. Postremò de tuis omnibus defectibus, quos propones emendare, rogabis veniam, vtque tuos affectus, & prauas inclinationes reformet, postulabis.

*3ª cura in
ipsa Confes-
sione con-
sistit.*

Tertia cura circa Confessionem ipsam versatur, vt nimirum persuadeas tibi, quoties vadis ad accipiendum hoc sacramentum, toties ire te ad lauandam animam tuam sanguine Christi: cuius virtus operatur in Sacramentis: propterea opus esse magna reuerentia & humilitate. Amabis autem eum in confitendo claritatem, & perspicuitatem, libereque te totum Patri spirituali manifestabis, ab eo vt possis melius iuari & dirigì. Paratus etiam eris non solum ad suscipiendam penitentiam, & implendam iniunctam satisfactionem, verum etiam ad excipiendos reprehensiones, si quas ille ad tui emendationem adhibendas putauerit, ad accipienda etiam omnia consilia, & remedia, quæ pro animæ tuæ maiori bono ipse dederit. Ad quod

Mr vche.

vehementer conferet (sicut antè insinua-
uimus) vnico vti, quoad fieri potest, Con-
fessario docto, bono, & prudente, neque
ex vno ad alium, & mox ad tertium discur-
rere, quo nihil periculosius & ineptius.
Tales enim discursores & vagabundi plus
satis demonstrant nolle se iuuari, & diri-
gi, neque veram sui emendationem pro-
ponere. Salutare per omnem modum est
pœnitenti; vnum sibi deligere quem sequa-
tur, quem vt Patrem suum amet, cui se to-
tum sincerè aperiat, cuius se precibus pro-
fectumq; suum commendet, quem in mo-
lestiis, ac difficultatibus, ac in deligendo
potissimum vitæ statu (si iunior sit) con-
sulat, ac cuius nutu & consilio in omnibus
ad salutem suam spectantibus pendeat. In-
credibile est quanti id momèti sit, & quan-
tum boni, consolationis, & securitatis in
eo insit.

Vbi autem Confessarium pœnitens,
absolutionis causa accedit, vtroque genu
flexo, & nudo capite, manibus iunctis, &
facie ad latus confessarij versa, signans
se cruce dicet; *In nomine Patris, &c. Be-
nedic Pater.* Accepta benedictione, profe-
quetur Confessionem Generalem vsque
ad verba (*mea culpa, &c.*) Tunc significato
tempore postremæ Confessionis, quan-
tum meminisse poterit, confitebitur sua

G 5 pec-

*Vnico vten-
dum Confes-
sario do-
cto, bono,
prudente.*

peccata; quibus explicatis, subiiciet clausulam generalem, dicens: *De his, & omnibus alijs peccatis meis contra Deum, proximum, & meipsum commissis, dico meam culpam, meam culpam, meam grauissimam culpam.* Ideo precor beatam Mariam semper, &c. & te etiam pater, petoque absolutionem, & penitentiam.

4. Cura in proposito e-mendationis posita.

Quarta cura in proposito & mediis e-mendationis, de quibus parte octava diximus, posita est. Quod ad propositum attinet, nihil melius est frequenti renouatione propositi abstinendi à peccatis confessis, & alijs quibuscunque.

PARS VNDECIMA.

Documenta quadam ijs utilia, qui sepe confiteri solent, ne vel scrupulis, vel alijs molestijs à demone, vel hominibus inferri solitis, à confitendi consuetudine abducantur.

1. **P** Ræmissâ sufficienti cōtritione certò confidat is qui confitetur, omnia peccata sibi esse remissa; etiam ea, quæ occulta fuerunt, vel memoria exciderunt, meritò Sanguinis Domini nostri IESU Christi.

2. Alia præparatio requiritur pro Confessione vnius anni; alia pro vnius, aut
per **alte**

alterius mēsis; alia pro hebdomadaria; alia denique pro biduo, pro qua breuissimum sufficit tempus.

3. Nemini iniecta necessitas & obligatio venialia peccata confitendi, nisi quando dubitatur sint mortalia vel venialia. Quoties ergo quis non se sentit grauatum peccato mortali, si copiā Confessarij non habet, potest securè sacram Communionem accedere.

4. Et si nemo obligetur ad Cōfessionem peccatorum venialium, salutare tamen est illa confiteri; tum quia confitendo noua semper obtinetur gratia; tum quia homo facilius vitam emendat suam; deinde, quia multa sunt mortalia, quæ videntur venialia: pœna quoque venialibus peccatis debita citiùs deletur. Hæc omnia S. Thomas. Habitus denique confitendi venialium, facit, vt habet Petrus Paludanus, vt ab illis abstineamus.

5. In modo confitendi, numerumq; peccatorum, cæterasq; circumstantias exprimendi, sequi omninò oportet iudicium Confessarij, qui conscientiam pœnitētis benè habet perspectā. Quādo verò pœnitens existimaret se opus habere Confessione, Confessarius autem diceret, cum posse communicare, securus accedat, modò conscientiam peccati mortalis non habeat.

lucratur enim & id, quod lucratus esset confitendo, & multò plus, ob illam obedientiam, suiq; victoriam: per fidem quoque, dum cogitat, quicquid dictum est à Confessario, sibi dictum à Deo. Vnde meritò in corde sibi dici audiet: *Fides tua te saluum fecit.*

6. Sicut homini timorem Dei non habenti, nihil facilius est, quàm peccare mortaliter: sic ei, qui mauult mori, quàm mortaliter peccare, admodum difficile est peccare mortaliter. Qui ergo talem animum habet, nò faciliè existimare debet, se admisisse peccatum mortale.

7. Quando quis conscientiam suam non sentit aliis grauata peccatis, quam venialibus, non tenetur omnia sigillatim confiteri, sed satis est cõfiteri aliqua: de reliquis verò generatim agnoscere se culpabilem: & sic omnia remittuntur, *vt docet Syluester in Summa.*

8. Duo maximè solent turbare homines spirituales. Primò cogitationes, secundo, detractiones. Quod ad primũ attinet, sciendum est, cogitationem prauã non esse peccatum, nisi illi consentiamus. Signum autem, quòd ei non consentiamus, est, quando displicet nobis cogitatio, & nolumus eã habere, ac quando malumus in animo potius mori, quàm mortaliter peccare. Vnde

Vnde Thauleri viri sanctissimi ad eum, qui
 eiusmodi cogitationibus pravis vexatur,
 consilium. Obsecro te, sis bono animo: tan-
 tum coneris eas eijcere, & tibi non noce-
 bunt: Ne disputa cum illis; nullo responde
 verbo; nihili facias. Conuerte te ad Domi-
 num Deum toto corde. Quod ad secundū
 spectat, sciendum est, quādo quis nulla in-
 tentione, per loquacitatem, aut alia de cau-
 sa, mali aliquid dicit de alio, non commit-
 tere peccatum mortale, sed vel nullum, vel
 veniale, si inde sequeretur iactura famæ a-
 lienæ magna, modò res non sit publica, vt
 docet Fumus in Armilla.

9. Quamuis, qui vult proficere in spiri-
 tu, sedulo debeat abstinere etiam à pecca-
 tis venialibus; vulgata enim Doctorum
 sententia est, potius permittendum, vt pe-
 reat mundus, quam vnum peccatum ve-
 niale committendum; tamen quando il-
 lud committit, debet de eo dolere, cū pro-
 posito nō amplius committendi, & veniā
 à Deo postulare, atq; ita quiescere.

Sunt autem duo peccatorum veniali-
 um genera: Alia sunt prudenter, scienterq;
 commissa; & hæc diligenter fugienda sunt,
 quia disponunt ad mortale, & magnam
 damnū animæ adferunt. Alia commit-
 tuntur ex fragilitate, ignorantia, & incon-
 sideratione; & hæc permittit Deus, vt nos

humiliemus, & submissè de nobis sentiamus, alijsq; de causis. De his intelliguntur illa verba Scripturæ: *Septies in die cadit iustus & resurgit.*

Præf. 24.

10. Bonum est, vt qui sæpiùs per mensem cõfiteatur, citò se expediat; tum ne fiat scrupulosus, tum vt detur Confessario tempus illum instruendi, tum alijs confiteri volentibus locus fiat. Quod si pridie confessus fuerit, non debet rursus confiteri postredie, nisi necessitas vrgeat: quod si confiteatur, vno verbo, si posset fieri, exponet quid conscientiam grauet, locus vt detur alijs, qui vel reconciliare se, vel communicare cupiunt.

PARS XII.

Orationes aliquot & pœnitentibus
& Confessarijs vtilis.

*Oratio preparatoria ad audiendas
Confessiones.*

Cor mundum crea in me Deus, &c.

Ne proijcias me à facie, &c.

Redde mihi lætitiã salutaris, &c.

Docebo iniquos vias tuas, &c.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salu-
lus meæ.

ORB.

OREMVS.

DOMINE Deus omnipotens, propitius esto mihi peccatori, vt dignè possim tibi gratias agere, qui me indignum, propter tuam magnam misericordiam, ministrum fecisti officij Sacerdotalis, & Mediatorem constituisti ad reconciliandos peccatores ad pœnitentiam reuertentes. Ideoq; dominator Domine, qui omnes homines vis saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire; qui non vis mortem peccatoris, sed vt conuertatur & viuat; suscipe orationem meam, quam fundo pro famulis, & famulabus tuis, qui ad pœnitentiam veniunt, vt des illis spiritum compunctionis, vt resipiscant à diaboli laqueis, quibus adstricti tenentur, & ad te per dignam satisfactionem reuertantur, per Christam Dominum nostrum, Amen.

Oratio pœnitentiæ ante Confessionem.

Per SS. omnium Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, martyrum, Confessorum, atque virginum, ipsiusq; Sanctissimæ sanctorum omnium Principis, & Reginae, filij tui vnigeniti parentis optimæ merita, orationes, intercessiones, passiones, & suffragia, infunde cordi meo, Clementissime
Deus,

Deus, per gratiam Spiritus sancti, compunctionem, fontemque lachrymarum, ut possim reatum conscientiae meae perfecte cognoscere, & delicta facinorum meorum plenarie confiteri, & deuotè commissa accusare, & de commissis omnibus dignam poenitentiam agere, & de his, tua praestante misericordia, Christi que Iesu, filij tui dilectissimi passione, & morte, perfectam consequi remissionem, & veniam. Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

PARS XIII.

Per breues Aspiraciones, & conceptus animi per modum meditationis cuiusdam, ad impetrandam Dei misericordiam, veniamq̄, peccatorum exorandā, usurpanda, ex dictis B. Augustini.

Miserere mei Domine, miserere mei, & adiuua me sicut tu nosti quod mihi necesse est in corpore & anima. Scis omnia, potes omnia, qui viuis in secula.

Respice me, Domine, opus manuum tuarum in te sperantē, & in tua solummodo misericordia confidentē: recordare crea-

turæ tuæ, quam tuo sanguine redemisti.

Domine, da mihi consolationem tuã cælestem, & noli spernere peccatricem animam meam, pro qua mortuus es, &c.

Ego sum miser ille obæratuſ decem millibus talentorum, non sum soluendo, nisi misericordia tua adiuuerit me.

Noli, quæſo, piſſime Domine, ſcribere aduerſum me amaritudines meas, vt intres in iudicium cum ſeruo tuo, ſed ſecundam multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam.

Placare obſecro, & miſerere mei, & nõ auertas faciem tuam à me, qui pro me redimendo non auerſiſti faciem tuam ab increpanibus, & conſpuentibus in te.

Quis vnquam, bone Ieſu, de tua miſericordia diffidat, qui cum tui inimici eſſemus, redemiſti nos in ſanguine tuo, & reconciliaſti nos Deo? Ecce ſub tuæ miſericordiæ vmbra protectus, ad thronum glorię veniam poſtulans curro, clamãs & pulſans, donec miſerearis mei.

O clementiſſime Pater, & Domine, licet peccator ſim, non poſſum non eſſe filius tuus, quia tu me feciſti, & refeciſti: & ſi ego admiſi, vnde me damnare poteris, tu nõ amiſiſti, vnde ſaluare ſoles; noli ergo Domine ſic attendere malum meum, vt obliuiſcaris bonum tuum.

Ne

Ne memineris iustitiæ tuæ, Domine erga peccatorem tuum, sed memor esto benignitatis tuæ erga creaturam tuam: ne memineris iræ aduersus reum, sed memor esto miserationis tuæ erga miserum: obliuiscere superbum prouocantem, & respice miserum inuocantem.

Obsecro, & suppliciter rogo, omnipotens, & misericors Domine, ne facias mihi secundum peccata mea, quibus iram tuam merui, sed secundum magnam misericordiam tuam, quæ superat etiam peccata totius mundi.

Ecce cor meum coram te est, Domine, discute tenebras eius, ut amoris tui claritate plenius perfundatur. Compleat tua potentissima diuinitas, quod conatur mea tepidissima imbecillitas. Sanctifica me vas tuum, quod fecisti, de malitia euacua, & imple de gratia, & plenum conserua, ut dignum habitationis tuæ efficiar templum hîc, & in perpetuum, Amen.

Obserua, quod hæ aspirationes animi percurri leuiter non debeant, sed fieri per modum cuiusdam meditationis.

CAPVT